

Szanowni Państwo

Ukazujące się nieprzerwanie od 1952 r. „Muzealnictwo”, od pięciu lat wydawane jest przez – obchodzący właśnie także jubileusz pięciolecia istnienia – Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów (od lat 80. XX w. wydawcą czasopisma był ODZ, przekształcony w 2003 r. w KOBiDZ, a później, w 2010 r. w NID). Periodyk niezmiennie stara się podążać za najnowszymi tendencjami intensywnie rozwijającego się polskiego i europejskiego muzealnictwa komentując je, a jednocześnie przypominając o nieprzemijających ideach i wartościach tkwiących w gromadzeniu, trwałym zachowaniu dla potomnych dziedzictwa kulturowego i udostępnianiu wiedzy o nim współczesnym.

Tradycją ostatnich kilku lat stały się zeszyty tematyczne eksplorujące wybrane, uznane przez Redakcję za istotne, zagadnienie. Dotychczas były to: *Digitalizacja w muzeach* (nr 52, 2011), *Badania proveniencyjne muzealiów* (nr 53, 2012), *Promocja muzeum / promocja w muzeum* (nr 54, 2013), *Muzea a nauka* (nr 55, 2014), *I Kongres Muzealników Polskich* (nr 56, 2015); *a wcześniej jeszcze Muzea uczą i bawią* (nr 51, 2010), *Nowe i zmodernizowane budynki muzealne* (nr 50, 2009) oraz *Muzea kościelne i zbiory sakralne* (nr 49, 2008).

Głównym tematem tegorocznej edycji są refleksje nad różnymi rodzajami muzealnych narracji, stąd tytuł otwierającego numer działu *Muzeum: słowo – obraz – przedmiot*.

Słowo to drobny element, atom materii literackiej, jedna z setek części składowych poematów, dramatów czy powieści. Obraz, posługujący się własnym językiem formalnym, mimetycznie odtwarzający prawdziwą bądź wymyśloną rzeczywistość to nie tylko dzieło sztuki – niepowtarzalny, oryginalny przedmiot w ramach. W praktyce wystawienniczej współczesnych muzeów (m.in. muzeów historycznych) obraz funkcjonuje także w innym znaczeniu, jako określenie wizerunku, wyobrażenia danego przedmiotu / dzieła (reprodukcja, kopia). Jest więc on – wraz z towarzyszącym mu słowem – składnikiem komunikacji werbalno-wizualnej muzeum (kuratora) z odbiorcą. Słowa i obrazy przynależące do różnych światów, posiadające odmienną substancję, inną egzystencję w muzeach różnych typów, gromadzących różnego rodzaju muzealia wspólnie z wspierającymi wyobraźnię widzów ekspozycjami składają się na wspólnie opowiadaną historię, współtworzą rozmaite narracje dotyczące naszego dziedzictwa kulturowego.

Muzea prezentują przedmioty, zabytki, artefakty, niekiedy one same (np. poprzez odpowiednie zestawienia) budują narrację, kiedy indziej ową narrację tworzą dopiero towarzyszące im słowa i obrazy. W jakiej proporcji powinny występować słowo i obraz aby narracja jak najpełniej, najciekawiej przedstawiała ów przedmiot. Częstokroć przedmiotem narracji staje się idea, wokół której konstruowana jest opowieść i której podporządkowane zostają przedmio-

ty, słowa, obrazy. Czasem narrację stanowią tylko słowa i obrazy – czy możliwe jest muzeum bez przedmiotów?

Każda ekspozycja muzealna posiada własną narrację – narrację, rozumianą zarówno jako wielowątkową opowieść (*Poetyka Arystotelesa*) posiadającą swój początek, środek i koniec, ale także jako zespół zasad i reguł kształtowania owej opowieści za pomocą różnych środków: słów, przedmiotów bądź ich wizerunków. Wydaje się, że owe sposoby i środki narracji wystaw dość niepostrzeżenie przesuwają granice pojmowania muzeum jako centrum edukacji i działań partycypacyjnych – kolekcja bezcennych, oryginalnych świadectw przeszłości przestaje być warunkiem *sine qua non* istnienia instytucji.

Jak zwykle tematyka artykułów naukowych publikowanych w naszym roczniku obejmuje wiele zagadnień, które składają się na ustawowe, a przede wszystkim społeczne zadania muzeów: od aktów prawnych dotyczących działalności muzeów, poprzez historię kolekcjonerstwa oraz teorię i praktykę muzealnictwa, edukację w muzeach, digitalizację zbiorów muzealnych, badania ich proveniencji, architekturę muzealnych siedzib, wystawiennictwo, konserwację, promocję, recenzje najważniejszych publikacji i wystaw, na wspomnieniach o zmarłych, wybitnych muzealnikach kończąc.

Obecnie czasopismo jest wydawane w formule Open Access, co oznacza, że wszystkie treści naukowe są dostępne w formie elektronicznej dla czytelników w wolnym dostępie, za pośrednictwem strony periodyku www.muzealnictworocznik.com, na której sukcesywnie publikujemy artykuły bieżącego numeru. Numer 57/2016 „Muzealnictwa” w skończonej i zamkniętej postaci zostanie w listopadzie br. opublikowany zarówno w ostatecznej wersji elektronicznej (traktowanej jako pierwotna) na wspomnianej stronie internetowej, jak również w postaci e-booka (w formie PDF i e-puba, bezpłatnie dostępnych na stronie www.nimoz.pl), a także w tradycyjnej, papierowej wersji w ograniczonym nakładzie.

„Muzealnictwo” podlegające ocenie parametrycznej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2015 r., znalazło się na liście B naukowych czasopism punktowanych. Za publikację artykułu w naszym Roczniku przysługuje Autorem 12 punktów. Czasopismo jest także równolegle indeksowane w bazach: Google Scholar, BazHum, CEEOL (Central and Eastern European Online Library), CEJSH, ERIH Plus, IC Journals Master List, w tej ostatniej osiągając wartość ICV za 2014: 78.34.

W imieniu Kolegium Redakcyjnego Rocznika
„Muzealnictwo”

dr Dariusz Kacprzak
Zastępca Redaktora Naczelnego

Ladies and Gentleman, Dear Readers

The “Muzealnictwo” Annual has been continuously published since 1952, and for the last five years by the National Institute for Museums and Public Collections, which itself is also now celebrating its 5th anniversary (from the 1980s the annual was published by the Centre for Documentation of Historical Monuments [ODZ], which became the National Centre for Research and Documenting Historical Monuments [KOBiDZ] in 2003, and in 2010 the National Heritage Board for Poland [NID]). Our periodical is constantly trying to follow the latest trends in developing Polish and European museology by commenting on them and recalling the imperishable ideals and values inherent in assembling and preserving the cultural heritage for future generations and disseminating knowledge about it.

It has become a tradition over the past few years to create thematic issues exploring topics which the Editors have selected and deemed important. So far these have included *Digitisation in museums* (issue 52, 2011), *Museum exhibits provenance studies* (issue 53, 2012), *Promotion of museums / Promotion in museums* (issue 54, 2013), *Museums and science* (issue 55, 2014), *The First Congress of Polish Museologists* (issue 56, 2015); and earlier *Museums teach and entertain* (issue 51, 2010), *New and modernised museum buildings* (issue 50, 2009), *Church museums and sacral collections* (issue 49, 2008). The main theme of this year’s edition is reflections on various forms of museum narration, hence the title of the opening section: *Museum: word – image – object*.

A word is a tiny element, an atom of literary matter, one of a hundred components of poems, dramas and novels. An image, which is provided with its own formal language and which mimetically reproduces real or imaginary reality, is not only a work of art – it is an irreplaceable and unique object within a framework. In the exhibition practice of contemporary museums (including historical museums), an image also has another meaning; it serves to determine the image, the image of a given object / work (reproduction, copy). It is therefore, together with an accompanying word, a component of a museum (curator) communicating verbally and visually with the recipient. Words and images belong to different worlds, with distinct substances, different existences in different kinds of museums – which collect various types of museum assemblages together with exhibits which support the spectators’ imagination – lead to a story which is told together, co-creating a whole gamut of narrations related to our cultural heritage.

Museums present objects, monuments, artefacts; sometimes they build their narration themselves (for example through proper matching), other times this narration occurs with words and images. In what proportion should a word and

image occur, for the narration to be the fullest and to depict this object in the most interesting way? Frequently it is an idea that becomes the subject of the narration around which a story is built, to which the objects, words and images are subordinated. Sometimes narration consists only of words and images – is a museum without objects possible?

Each exhibition has its own narration – a narration which is understood not only as a multi-threaded story (*Poetics*, Aristotle) which has its own beginning, main body and end; but also as a set of rules and principles of shaping this story by multiple means: words, objects and other images. It seems that these ways and means of narrating exhibitions quite imperceptibly push the boundaries of understanding a museum as a centre of education and participation – a collection of invaluable, original testimonies of the past ceases to be the *sine qua non* condition of the institution’s existence.

As always, the subjects of scientific articles published in our annual cover a number of issues, which include the statutory but principally social role of museums: from legal acts concerning museums’ activities, though the history of collecting and the theory and praxis of museums, education in museums, digitisation of museum collections, studies of their provenance, the architecture of museum buildings, the art of exhibitions, conservation, promotion, reviews of the most important publications and exhibitions, to obituaries of distinguished museum professionals.

Currently the magazine is published in the OpenAccess formula, which means that readers have open access to all contents in electronic form via the periodical’s website at www.muzealnictworocznik.com, where articles from the current issue are successively published. The 57’2016 issue of “Muzealnictwo” in its complete and closed form will be published in November of this year in both a final electronic version (treated as the primary one) at the above-mentioned website, in e-book form (in PDF and .epub format, available free of charge at www.nimoz.pl) and in a traditional paper version in a limited number of copies.

In 2015, “Muzealnictwo” was included on the B-list of ranking scientific journals published by the Polish Ministry of Science and Higher Education. Each author receives 12 points for a publication in the Annual. The periodical is also indexed in bases such as Google Scholar, BazHum, CEEOL (the Central and Eastern European Online Library), CEJSH, ERIH Plus, and IC Journals Master List, reaching the ICV value (2014) of 78.34 in the latter.

On behalf of the Editors of the “Muzealnictwo” Annual

Dariusz Kacprzak, PhD
Associate Editor

